1877. IX. évfolyam. 9. szám. Szombat, január. 13.

Előfizetési árak:

Helyben és postán küldve:

Egy évre 10 frt — kr. Negyed évre 2 frt 50 kr.
Fél évre 5 „ — „ Egyes szám — „ 10 „

Előfizetési pénz s minden közlemény: FŐ-PIACZ, VECSEY-HÁZ FÖLDSZINT a szerkesztőségbe bérmentve küldendők.

Előfizethetni helyben:

TELEGDI K. LAJOS és ifj. CSÁTHY KÁROLY könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél. — Egyébütt a postahivatalok utján.

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczen-vidéki „függetlenségi párt" közlönye.

Megjelen hetenkint ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési dij:

Öthasábos petitsorért 5 kr.

Nagyobb terjedelmü, mint szintén több izbeli hirdetések, alku szerint a legolcsóbb árért.

Bélyegdij: minden beigtatásért külön 30 kr.

„Nyilt-tér"-en megjelenő közlemény öthasábos petit sora 15 kr.

Név- vagy bérmentetlenül beküldött kéziratok nem vétetnek tekintetbe. — Ugyszintén kéziratok sem adatnak vissza.

Kossuth levele a czeglédiekhez.

Kossuth Lajos Czegléden történt megválasztása alkalmából a következő levelet intézte Nyujtó Pálhoz, a czeglédi választó-kerület választási elnökéhez, melyet az „Egyetértés" után közlünk:

Collegno (al Baraccone) Italia
Jan. 5-én 1877.

Tisztelt elnök ur!

Volt szerencsém venni decz. 27-ről kelt táviratát, melylyel értesiteni méltóztatott: hogy a czeglédi választó-kerület országgyülési képviselőjévé egyhangulag én lettem megválasztva.

Mindig a legmélyebb hálára érzem magamat kötelezettnek, valahányszor engem, a több mint egy negyedszázad óta tőlük elszakitottat, bizalmukkal, jóindulatuk kegyével vigasztalnak meg hazámfiai, kiket én, közös édes anyánknak, a hazának egyik igénytelen, de hü gyermeke testvérileg szeretni soha meg nem szünök.

Kérem is tisztelt elnök urat, méltóztassék hálaérzetem kifejezését a czeglédi választóknak tudomásukra juttatni.

Azonban tudva van országszerte, hogy hazánk államéletének alapfeltételei felől én oly meggyőződést táplálok, mely engem, ki jó lélekkel vallott meggyőződésemet meg nem tagadhatom, s megtagadni soha nem is fogom: eltilt attól, hogy a létező viszonyok közt képviselői tisztet vállalhassak. — Én nem is gondolhatom, hogy tisztelt választóim azt várták volna, vagy várnák tőlem, hogy a választást elfogadom.

E választásnak nem személyes, hanem tisztán határozottan politikai értelme van. — Hogy mi legyen ez? annak világos magyarázatát birom azon levélben, melyet decz. 25-ről többen a választók közül hozzám intéztek, s melyben a következőket olvasom:

„Felhasználjuk az első alkalmat arra, hogy a magyar nemzet közvéleményének egy ujabb nyilvánulása által azon politika mellett tüntessünk, melyet ön, s vele az egész nemzet a keleti kérdésben magáénak vall. Ezen ok inditott bennünket, hogy az Ön nevét tüzzük zászlóinkra most, midőn uj országgyülési képviselői választására hivattunk fel."

Ez világos és határozott értelmezés. A decz. 25-kén irott levél természetesen csak a választás után juthatott kezemhez, máskülönben szabadságot vettem volna magamnak megkérni Czegléd választó polgárait, találjanak politikai nézeteiknek — minden bizonynyal kivánatos — kitüntetésére más oly módot, mely nem vonta volna maga után azon sajnos következtetést, hogy Czegléd képviselői-széke a jelen válságos viszonyok közt egy ujabb választásig üresen marad.

Ilyen mód volt volna például: egy kérvény benyujtása a képviselőházhoz, hogy méltóztassék alkotmányos hatóságát a kérelmezők nézeteinek megfelelő politika érvényesitésére felhasználni. Továbbá e kérvénynek Pestmegyéhez is azon kéréssel benyujtása, hogy azt maga is pártolja, s pártolására az ország többi törvényhatóságait is felszólitsa, melyeknek e végzet-terhes kérdésben hallgatása, egy ujabb igen szomoru bizonysága annak, hogy menynyire ki lett irtva minden vitalitási szikra a nemzetélet ama megbecsülhetlen szervéből, melynek neve: megyei intézvény.

Én ezt a módot ajánlottam volna, mint czélszerübbet s foganatosabbat is.

Azonban a választott mód e másikat nem zárja ki, s nekem mint hazafinak, a fenforgó sulyos körülményekből származott aggodalmaim között nyugasztalásul szolgál az; hogy hazánknak minden pártszemponti felfogáson felülálló létérdekeire alapitott nézeteimet, pártkülömbség nélkül egyhangulag helyeselve látom egy ily nagy magyar város által, melyet a nemzetélet történelmi mozzanatainál tekintélyes tényezőnek ismerünk.

Kapcsolatban különböző oldalról hallatott nyilatkozatokkal, melyek közt örömömre szolgált Somssich Pál képviselő urnak nem régiben a képviselőházban kifejezett szintoly bölcs, mint hazafias nézeteit olvashatni; Czegléd városa nyilatkozatának kétségtelenül meg van a maga nyomatéka.

És én, tekintve a magyar időszaki sajtó által a keleti kérdésben pártkülömbség nélkül elfoglalt s fentartott állást, tekintve a közvéleménynek minden oldalról összhangzó nyilatkozatait, és tekintve azt is, hogy minő fogadtatásban részesült az én nézeteimnek nyilvánosságra hozatala, még azon oldalról is, melyről különben csak ellenszenvvel, gunynyal, megtámadásokkal szoktam találkozni: nem tarthatom alkalomszerütlennek kifejezést adni azon óhajomnak, hogy bár kellőleg fontolóra vennék a döntő körökben azt; hogy oly kérdéseknél, melyeknek mérlegében a jövendő létérdeke méretik, mindenek előtt és mindenek felett a népérzelemmel számolni nagyon tanácsos; mert minden politika, mely ezzel ellentétben áll, okvetlen bukásra vezet. Igaz, a népek nagyon türelmesek, s a magyar különösen az. Talán ennek tudata teszi néha tulbizakodottakká a hatalmakat. Azt gondolják, a mienk a „parancs" szava, a nép talán zug, talán morog, de végre is engedelmeskedik, s nekünk ez elég. Nem akarom feszegetni, ha nincs-e oly vonal, melynél az önfeltartás ösztöne a legtürelmesebb népnél engedelmességének is határt szab. Midőn engedelmeskedni annyi, mint a hazát megölni, a történelem azt mutatja, hogy a népek meg szokták kisérleni, ha nem lehet-e a megölettetést kikerülni, mert végre is ilyenkor még a meghiusult kisérlet sem hozhat a nemzetre végeredményben nagyobb állandó bajt, mint az engedelmesség hozott volna. — Számitás dolga az egész. Hanem ezt nem feszegetem. De arra igen is helyén látom figyelmeztetni, hogy vannak helyzetek, midőn maga a rideg engedelmesség nem ad sikert. — 1859-ben is parancsoltak, és parancsoltak 66-ban is korlátlan hatalommal, feszélyezetlenül, — és volt engedelmesség is, a mennyit csak parancsolhattak. Hanem az anyák, a nép leányai azt kiálták utána a harczba vitt hadfinak: „aztán kéznél tarsd a fehér zsebkendődet!" És ez a pár szó elvezette a „parancsot" Solferinóhoz, Szadóvához! — Mire való a történelem, ha nem tanulságnak?

Bizony bizony mondom, ha a „traditiók" tévesábjai a „parancsot" az orosz vontató köteléhez csatolnák: az a magyar nemzet részéről legfölebb is csak amolyan „fehér zsebkendős" engedelmességre számithatna. Legfölebb is. Mig ha — mit ne adjon Isten — az orosz hatalmi tulsuly terjeszkedését békés uton (más egyebek közt Romániának europailag garantirozott semlegességü keleti Belgiummá alakitásával) elháritani nem sikerülne, s a kérelhetlen szükség a fegyver itéletét tenné kénytelenséggé, a magyar anyáknak honszerelemtől lángoló hős fiai nem fehér zsebkendőt lobogtatnának szuronyaikról, hanem a „Hazádnak rendületlenül"-t énekelve „balance"-ba fogott fegyverrel mennének neki diadalmasan, mert rendületlenül, a halált okádó ütegek kereszttüzének — — a mint Szolnoknál tevék.

Pedig végre is a monarchia minden országai és tartományai közt a „legcompactabb„ erő még is csak Magyarország. Jó lesz ezt megfontolni.

Hanem az mindenesetre bizonyos, hogy midőn ily válsággal áll szemben a monarchia, a minő most kelet felől fenyegeti, kormányzati mesterségnek nem lehet sürgősb, nem életbevágóbb feladata annál, hogy a monarchia két fele közt villongó viszályokat elenyésztesse, miszerint a „viribus unitis" cselekvés a lehető legnagyobb belterjes erőre emeltethessék. Mert 36 millió alattvalónak uralkodója bizony „nagy hatalom," ha trónját népeinek elégedése s a közszellemnek egy érzelembe összeforrása veszi körül; de ha népei, (melyek hiában a „Knout" alul bizony már mind kinőttek) egymással viszálkodásban élnek, mert érdekeik kölcsönösen összekoczczanásba hozatnak, hát akkor hiszen lehet „nagy hatalmasdit" játszani, de „nagyhatalom"-nak lenni bizony nem lehet, sem Európa tanácsaiban, sem a harcztéren. Az itélet oda megyen ki, hogy a kinek háznépe saját magával villongásban él, az barátnak bizonytalan, ellenségnek nem félelmetes.

Ámde a viszálkodások elenyésztetését mondottam, nem eltakargatását. Ez semmit sem ér. Olyan, mint mikor a szolgáló hamut szór este a parázsra. Reggel izzónak találja. Vagy a ki ugy vél a kigyótól szabadulni, hogy a gyepü alá kergeti. — Előjön és mar. Hiszen „okkal móddal" mindent keresztül lehet kergetni a törvényhozáson. Bécsben is Budapesten is. Hanem ez csak „hamu," csak „gyepü." A parázst nem oltja ki, a kigyót nem öli meg. — A nép érzelmén mit sem változtat. — Válságok idején nem az a fődolog, hogy a parlamentek valamit határozzanak, hanem az, hogy olyat határozzanak, a miben a népek innen is, tul is a Lajtán megnyugvást találhatnak, mert érdekeiknek megfelel.

A viszályt csak a viszály forrásának kiszáritásával lehet elháritani.

Hát lássuk „quo fonte derivata clades in patriam populumque fluxit." Lássuk a forrást.

Deák Ferencz halála alkalmából irott levelemben azt mondottam: ne kérdezzük ravatala felett, hogy szabad volt-e azt, a mit feladott, azért, a mit nyerni vélt, feláldozni? hanem nézzük csak azt: vajjon elérte-e azt a czélt, a melyet magának kitüzött, a melyért oly sokat áldozott? elérte-e azt, hogy viszály ne legyen Ausztria s Magyarország közt?

Boldog Isten! hiszen már csak a bankkérdés is (nagyon fontos kérdés, mind hazánkra mind Ausztriára, az bizonyos, de végre is, bankkérdés) oly indulat-vihart költött fel a két „örökre kiengesztelt szövetséges jó barát" közt, hogy mérgesebb, akár a török s orosz közt sem lehet. Rablóknak, fosztogatóknak nevezik egymást: vérszopó piócáknak, kik egymás vérén táplálkoznak.

Pedig, (hogy jogról, melynek megsértése magát előbb-utóbb mindig megbünteti, s hogy magasb állam-életi érdekekről ne is szóljak) ez mindig de mindig igy lesz, valahányszor egy-egy zsebkérdés fordul elő; mindig igy lesz, mert czáfolhatlan igazságot irt le európai hirü államgazdánk Horn Ede, midőn ezeket irta: „Ausztria és Magyarország két külön gazdasági egészet képez külön érdekekkel, külön viszonyokkal, külön iránylatokkal."

Ez tagadhatatlan tény, melyet dissimulálni hiába való törekvés, mert minden közgazdászati kérdésnél utat tör magának az életbe.

S mert tény, hát ugyan miként lehetett arról ábrándozni, hogy Ausztria s Magyarország közt viszály nem lesz, ha e különböző érdekü, különböző viszonyu, különböző iránylatu két külön gazdasági egész, ugyanazon egy jegybank kereskedelmi politika, ugyanazon egy köztársaság monopoliuma, ugyanazon egy közgazdászati rendszer keretébe erőszakoltatik?

Miként lehetett be nem látni, hogy két ily külön gazdasági egész, egy vámterületbe össze nem füzettethetik a nélkül, hogy egyiknek vagy másiknak, sőt mind a kettőnek érdekei érzékenyen ne sértessenek? Hisz ez gondolatnak is merő őrültség, mint Mudrony képviselő helyesen megjegyezte Szegeden. — S azt mondám: „mind a kettőnek," mert annak a bizonyos kecske is jóllakjék; káposzta is épen maradjon mesterkélésnek, mit kölcsönös temperamentumnak neveznek, soha, de soha sem lehet más eredménye, mint az, hogy mind a két félnek fájdalmat okoz, s egyiket sem nyugtatja meg. — Ausztriának drága magyar kenyér, Magyarországnak drága osztrák iparczikk; s mind a kettőnek financzialis nyomoruság, és pangó kereskedés — aztán legyen „béke" közöttök! — Uram bocsáss!

Miként lehetett be nem látni, hogy a két külön gazdasági egész, ugyanazon egy közvetett adózási sajtóba nem préselhető a nélkül, hogy mind a kettő ne szenvedjen?

Miként lehetett arról álmodni, hogy a külön két gazdasági egész hitelszükségletei ugyanazon egy bank utján elláthatók? mikor már magában az egy-bank eszméjében kikerülhetlenül benne fekszik az a fatalis kényszerüség, hogy a mit egyik fél kap, az a másik fél szükségleteinek fedezésétől vonatik el.

Ezek mind merő lehetetlenségek, s menynyit lehetne még mondanom, a mi mind onnan származik, hogy e szerencsétlen rendszer miatt, egyik fél sincs azon helyzetben, hogy közgazdászati háztartását, financiáit, adózási rendszerét, kereskedelmi politikáját saját érdekeinek kivánalmai szerint rendezhesse be.

Aztán ne legyen kölcsönös gyülölötesség, ne legyen örökös viszály Ausztria és Magyarország közt! Hiszen egyéb sem lehet, mint viszály. Ha a közösügyes terheket kell megosztani, Magyarország azt mondja: én nem birom a reám mért terhet. Ausztria meg azt mondja: Nem oda Buda! paritásunk van a delegációkban, hát viseld a paritást a terhekben is. És milliók torkával kiáltja: „Keine Mehrbelastung." És mind a kettő védi indulatosan a maga álláspontját. Dehát el lesz a viszály háritva, ha a kormányzati „bölcseség" akár egyiknek, akár másiknak ad igazat, vagy hagyva a dolgot a mint van, mind a kettőt felboszantja? Ha közös vámtarifáról van szó, az osztrák ipar természetesen magas védvámok által kiván külföldi verseny ellen fedezve lenni a magyar piaczon: a magyar meg azt mondja, hát még sem eléggé élődtél rajtam, te fosztogató! még sem eléggé szivtad véremet te nadály! — és éljen a kiengesztelő 1867-iki bölcseség! — Ha bankról van szó, a rendszer fatalis logicája oda tereli a kormányokat, hogy egy bankból akarják ellátni a két különgazdasági egész hitelszükségletet. Tehát repartiálni kell kettő között, a mit az egy bank nyujthat. És mi a kikerülhetetlen következés? az, hogy mind a két fél sokalja azt, a mit a másik kap, és keveseli, a mit maga kap, és nehezteli a befolyást, melyet a másik igényel. — És ez igy megyen, és igy fog menni, mert másképp nem is mehet, mindig és mindenben. — És a szerencsétlen rendszer egy kiapadhatatlan forrása az örökös viszálynak.

Megmondjam-e, hogy hova fog ez vezetni, ha a hatalom nem okul a tapasztaláson, s nem tér vissza az okszerü történelmi alapra, a mig nem késő? — Én nem negélyzem a jóst, s nem is akarom senki loyalitását gyanusitani; hanem megtanultam felismerni az örök törvényhozó ujját a történelemben; a ki meghozta a törvényt; „ilyen okra, ilyen okozat" s ezzel logicai összefüggést hozott be az események lánczolatába. — A dolog végső vége az lesz, hogy az osztrák elmegyen németnek, a szláv elmegyen orosznak. — Magyarország pedig miután koldus iszákot hordott, elmegyen az enyészetbe.

Hja! ha azok az üres nagyszavak nem volnának, melyeknek kongása miatt nem hallják a csephullást, a mely sziklát váj. — „Birodalmi egység!" — És ugyan mi tényileg ez a „pengő czimbalom?" — Kifelé impotentia; mert bent „Domus in se ipsam divisa", a miről meg vagyon irva, hogy „desolibatur."

A 67-iki rendszer a viszálkodás forrása Ausztria s Magyarország közt: viszályt csak a viszály bedugásával lehet elháritani.

És mert most a viszály különösen a bankkérdés körül forog, legyen nekem szabad elmondanom, hogy hol van e viszály fészke s mi az egyedüli lehetséges mód azt megszüntetni.

A kormánynak bámulatosan sikerült egy olyan tervet gondolni ki, a mely senkinek sem tetszik sem a Jordánon innen, — sem a Jordánon tul. Magyarországon egy hang sem emelkedett, mely azt jónak vallotta volna. Még védelmezői is bevallják, hogy az irtózatos áldozatokba kerül. Még a budapesti kereskedelmi kamara (még az is!) csak nagyon savanyu képpel resignálta rá magát, hogy elfogadja. Ausztriában pedig senkinek sem kell, senkinek. Még magának a törvényesitendő monopoliummal megkinált osztrák banknak sem.

Hogy ennek miért nem kell? ahhoz semmi közöm. Nem vagyok részvényese. Nekem a bankkérdés nem „dividenda"-kérdés. S gondolom, a nemzetnél sem ez a tekintet lehet mérvadó.

De miért nem kell sem osztráknak, sem magyarnak?

Azért, mert a két miniszterium azt vette fel alapul, hogy lakjék jól tizenkét ember egy oly tál paprikásból, a mely hat embernek is csak szüken elég.

Az osztrák nemzeti bank, vagy hozzá hasonló bármely társulat nem képes az osztrák-magyar államcomplexum hitelszükségleteinek megfelelni.

90 millió alaptőke (legnagyobbb részben depriciált ezüstben) árfolyam szerint kevesebb mint a mennyivel a kis Piemont bankja bir melyhez még más négy vagy öt bankot kellett hozzá adni, hogy a csak 25 millió lakosu Olaszországnak elég lehessen; 136 millió ércz fedezet, mely csak éppen arra elég, hogy a bank azon adósságát (jegyeit) mely nem hitelezésképpen forog a közönség kezén, fedezze, ugy hogy az a mi hitelezésképp forog a közönség kezén (kivéve a devisekre adott 12 milliót) bankszerü fedezettel igen, de érczfedezettel éppen nem bir; — kerekszámmal vagy 300 millió adósság (bankjegyforgalom.) melynek arany disagiója 26%, mig a szintugy a kényszerforgalmu olasz bankjegyé csak 9—10% és a 300 millió bankjegyből csak 140—177 millió olyan, a mi a közönség hitelszükségleteinek ellátására fordittathatók.

Hát egy ily jegybank láthassa el egy oly államcomplexum hitel-szükségleteit, melynek 36 millió lakosa van, kik több mint 360 millió adót fizetnek, melynek adósságai miliárdokra mennek, külkereskedelmi forgalma 800 millió körül jár, a monarchia két fele közti forgalma majd ismét annyi, melynek mezőgazdasági, ipar és belkereskedelmi hitelszükségleteire kiszámithatlanok?

Egy ily jegybankkal érhesse be egy ily államcomplexum? képtelenség azt csak gondolni is. — Hat emberre való étel, tizenkét embernek.

S mert a 12 ember „par force" erre a szük elemosiára szándékoltalik szorittatni, hát lehet-e csodálni, hogy az osztrákok e koplaltató vendégségnél magunknak minél tágabb rendelkezési szabadságot követelnek? Természetes ez. Hisz az övék, nem magyar bank az, hanem „Oesterreichische National bank." Igen, de ha ez az ő természetes követelésük elfogadtatik, Magyarország koplalni fog. Hát a józan ész nevében kérdem, miként lehet egy ily absurd alaphoz ragaszkodni, melyen mind a két fél érdekeink kielégitése mathematikai lehetetlenség.

A kormány ragaszkodik. Azt mondja, ebből a szük elemonisából te osztrák kapsz hét kanállal, te magyar három kanállal.

Erre a magyar azt mondja: ez a három kanál az én hiteléh-gyomromban meg sem kottyan. Az osztrák meg azt feleli, ha te ebből a szük közös tálból az én szám elől csak három kanállal is elveszel, én éhen maradok.

Mind a kettőnek igaza van. A magyarnak is kevés a 30%, az osztráknak is kevés a 70%.

A magyarnak is kevés a 30%. Mert: hogy az, a mit Magyarország ekkorig kapott, hitelszükségleteinek csak a legtávolabbról sem felel meg, azt elég tisztán bebizonyitja az általános panasz, a vidék általános ellátatlansága, a pénzszükség, a hallatlan mérvü kamatláb, a rettenetes uzsora, az ipar szánalmas nyomorusága, a kereskedés pangása, az általános nyomor. — Kérdés: mennyivel javitna a helyzeten a 30%? A „Hon" államgazdászati rovatának vezetője (ki pedig gondolom képviselő is) kiszámitotta, hogy 29—30 millióval — ez bizony távolról sem volna elég, de még is valami volna, ha igaz volna. De nem igaz! Im e számitás szóról szóra: 290 millió bankjegy van kibocsátva (akkor annyi volt), ebből levonva a 80 millió államadósságot, marad 210 millió a bank birtokában. A 30-as arány szerint jutna Magyarországra 63 millió, kapott csak 34 milliót. Helyzet-javulás 29 millió. — Igen de ez az aritmetica abban a kis (?) hibában szenved, hogy a bank adósságát a bank birtokának veszi. A 210 millió a bank adóssága, azzal ő tartozik a közönségnek; a közönség viszont neki nem 210 millióval, hanem csak annyival tartozik, a mennyi hitelezésképen lett kibocsátva s mint ilyen vissza kerül a bank birtokába. Csak ez a bank birtoka. Pedig az milliókra és milliókra megyen, a mi nem-hitelezésképen (jegykészitésre, épitkezésre, házbérekre, üzleti költségekre, dividendákra stb.) ment ki a bank kezeiből, tehát a bank birtokában nincs. Ilyen nem-hitelezésképp kibocsátott bankjegy például a szeptemberi kimutatás szerint 64½ millió volt forgalomban, mig a hitelezhető és valóban hitelezett összeg csak 145½ milliót tett. — Ez szolgál a repartitió basisául, nem a 210 millió. S ebből egész praecisióval számitva, a 30% arány szerint Magyarországra jutott volna: 43.694.214 frt 30 kr. — Kapott 37.443.409 frtot, tehát a 30% arány szerint az egész helyzet-javulás tenne 6.250.805 frt 30 krt. Magának Budapestnek is csak nyomorult helyzet-javulás. A „Hon" államgazdásza 23 milliót tévedett. — Tanulság: hogy Magyarországnak igaza van, hogy a 30%-kot keveseli.

De Ausztriának is igaza van, hogy a 70%-ot keveseli; mert ámbár ekkorig Magyarország nem kapott 30%-ot, mégis az egész osztrák császárságnak, Bécset kivéve, a szeptemberi kimutatás szerint csak 43 millió, az októberi (rendkivülileg magas) kimutatás szerint 51 millió jutott (csak 11 millióval több, mint a kevesebb népességü Magyarországnak); első esetben 21, a másodikban 32 millióval kevesebb, mint magának Bécsnek. Már ki merné azt állitani, hogy az osztrák császárság Bécsen kivüli összes munkás tevékeny népessége, fejlett iparával, s terjedt kereskedésével ily nyomorult hitel-ellátással beérhesse; vagy plane, hogy annak még reductiójában is megnyugodhassék.

Hiában, a számok kérlelhetetlenek. Bécset igenis mindig el fogja látni ez a bank. Ez a situatiókban fekszik. Ott van részvényeseinek nagy többsége, mely Tisza Kálmán ur terve szerint a budapesti directiót is választaná; ott székelne a „központi organum", mely a kamatlábot, a lombardirozandó értékpapirokat, a reájok adandó kölcsön mérvét, az üzlet kitágitását, vagy megszoritását, az üzletágok közti arányt, a jegytartalék szaporitását vagy kevesitését, szóval mindent, a mi normativ, a mi lényeges, elhatározná. Igen, Bécs ellátattnék, de hogy az osztrák császárság is, Magyarország is ellátattassék, az lehetetlen.

De a miniszterek, ugy látszik, nem értek reá tanulmányozni a kérdés számtani oldalát. Még mindig abban törik fejüket, hogy igy vagy amugy csak lakjék jól a 12 ember a 6 emberre sem bő ebéddel.

Hiszen kifőzhetnek valamit, a mi! okkal móddal a két törvényhozáson keresztül hajthatnak. De a hatalom fontolja meg, hogy ez nem fogja a kedélyeket megnyugtatni sem imitt sem amott. Most pedig ez a legfőbb feladat.

Ennek e kérdésnél csák egyetlen egy módja van.

Hagyassék meg az osztrák nemzeti bank egészen Ausztriának. Szüksége van reá. Ne kivánjon Mayarország Ausztria hitelszükségeinek ellátásától egy fillért is el vonni.

És állitson fel Magyarország magának önálló jegybankot, vagy inkább jegybankokat; mert erre nézve gróf Lónyaival (Bankügy) tökélletesen egyetértek. Javaslata helyes, gyakorlatias és nehézség nélkül kivihető, mint általában, a mit az osztrák banknak infeudálás ellen a magyar bank- rendszer mellett, s a felhozni szokott nehézségek megczáfolására felhoz ha nem is kimeritő, de alapos és nagyon figyelemre méltó.

Amott az osztrák bank, imitt a magyar bankok két külön téren működve, nem hogy ellenségei lehetnének egymásnak, de sőt még kölcsönös támaszai lesznek. Ezt mutatja az élet a világon mindenütt. És áldás forrásai lesznek Ausztriára is Magyarországra is. És szent lesz béke közöttük e kérdésben.

Értik is ezt Ausztriában igen jól. A jeles Öster. Oekon. határozottan kimondta septemberben, hogy: nagy előny lenne, ha két teljesen független bankot nyerne a monarchia két fele.

Sőt még az alsó ausztriai alkotmányhü párt is kimondta Bécsujhelyen, hogy egy teljesen elkülönitett önálló magyar bank felállitása még Ausztria érdekei szempontjából is többet ér, mint a miniszteri tervezet; és kimondták, hogy nem bánják, ha osztrák nemzeti bank hatásköre kizárólag Ausztriára lesz szoritva.

Magyar kormány-lapok nehézségeket hoztak fel az önálló magyar bank ellen, de azok nem csak gr. Lónyai czáfolta meg, hanem a mióta a viszály kitört, ők magok is megczáfolták.

Bevallják, hogy azok tulajdonkép nem is nehézségek, hanem csak legyőzhető alkalmatlanságok. És ugy is van. Minden változás alkalmatlansággal jár. Még az uj ruha is. De azért adott isten értelmet az embernek, hogy megfontolja több-e a haszon a változásban, mint kár az alkalmatlanságban; s ha a mérleg a hasznot infinite nagyobbnak mutatja, ne dobja ki a hasznot az ablakon, csak azért, hogy a mulékony alkalmatlanságot kikerülje. Itt ilyen az eset. Ha az önálló magyar jegybank, vagy bankok tömérdek áldásai közül csak azt az egyet tekintem is, hogy a kamatlábat leszállitaná, s az uzsorát lefegyverezné, lehetetlen a haza elleni véteknek nem tartanom, ha a viszály megszüntetésének ezen egyedül lehetséges módja foganatba nem vétetik.

Hanem Tisza Kálmán ur, még a bankkérdésnél is, az összetartozandóság tekintetét emlegeti.

Különös! az osztrák „alkotmány-hü" párt nem talál semmi összetartozandóságot a bankkérdésben, sőt gr. Lónyai sem, a ki pedig az „összetartozandóság" egyik fatalis kovácsa volt, — Tisza Kálmán ur, a ki annak ellenzője volt s ki „elveit nem adta fel," ő már talál.

Thiers minap e kérdésre: mi a különbség az ellenzéki s kormányi álláspont közt? ekként felelt: a mig az ember oppositió, magát vágatja kétfelé elvéért; ha pedig kormányra jut, elvét vágja négy felé. — Szomoru, ha igaz. De hát legalább legyen valami ok reá. A bankügyben nincs.

* * *

Tisztelt elnök ur! a miket irtam, nem pártszempontból irtam. Én kivül állok a mostani parlamentaris pártokon. Polgári pályám sok mindenféle fokain át, nagy alkalmam volt tapasztalásokat szerezni. Ezeknek világánál számot vetettem a tényekkel, s a viszonyok logikájával. Számvetésemben nem indulatoskodás, hanem a kötelességérzet lelkiismeretes szigora vezetett, s az eredmény azon változhatlan meggyőződés, hogy miután a balsors számüzötté tett, nekem nem szabad megtagadnom nemzetem viszontagságos életének egyik leglogicusabb, legmagasztosabb momentumát, nekem nem szabad ujra felvennem az alattvalói viszonyt oly uralkodó irányában, a ki egyszersmind osztrák császár is. — Isten a bizonyságom, én hazám jogos vitális érdekeinek keretében, minden emberileg tehetőt megkisérlettem, hogy e viszony megszakadása kikerüstessék. De megszakadt. És személyemre nézve megszakadva marad, ha mindjárt, a mi kimondhatlanul fájna, — egész nemzetem neheztetésével találkoznám is. „Nec civium ardor mente quatit solida."

Ha engem pártos indulat vezetne, nem emelnék fel intő szózatot a mellett, hogy a ha-

talom térjen le a tévesen választott ösvényről, mely hazámat is, Ausztriát is szenvedésekbe bonyolitja, érdekeiket összekoczczanásokba hozza, s a kölesönös jó egyetértést lehetetlenné teszi, mely pedig a trón biztonságának, hatalmának feltétele. Pártos szempontból inkább azt kellene óhajtanom, hogy csak maradjon a hatalom a rosz ösvényen, hisz az, az én programmom malmára hajtaná a vizet, ha a nemzet életszivóssága a kiaszásnak talán ellent áll: mig a jobb utra térés, a vizet elvezetné, mert a magyarnak nincs természetében, hogy a türhető jót, egy lehető jobb reménye fejében kockáztassa.

Hanem hazám szenved, s ez fáj lelkemnek. Hanem kiapadhatatlan viszály forrást látok a felvett rendszerben hazám és Ausztria között, s e viszályt és minden körülmények közt sajnálatosnak tartanám mert bár minő politikai változást rejtse is méhében a jövendő akár Ausztria akár hazánkra nézve, én lelkemből óhajtom, hogy mindig szives barátságban kölcsönös jó egyetértésben éljünk nyugoti szomszédainkkal, de a mindenha sajnálatos viszályt, most szemben a válságos külpolitikai helyzettel már még veszélyesnek is tartom.

A két külön gazdasági egésznek érdekei nagyon eltérők, de ez nem zárja ki azt, hogy legyenek oly politikai érdekek, melyek Magyarország és Ausztria közt solidáriusok. Ily érdek találkozás még egészen idegen államok közt is, melyek egymáshoz semmi kapocsesal nem kötvék, gyakran előfordul. Még inkább ott, hol a fejedelem egysége kapesot képez.

Ily solidáris érdek hazánk s Ausztria közt az, hogy az orosz hatalmi tulsulyt nem kell hazánknak, nem kell Ausztriának fejére nőni engedni.

Ez most az imminens veszély. — Ennek elháritása most a legfőbb feladat.

És e feladat élénk viszályban találja Magyarországot s Ausztriát. — Ezt megkell szüntetni. De ne gondoljuk, hogy meglehet szüntetni azáltal, ha hazafiságra s nem tudom én mire hivatkozva azt kiabáljuk: engedjen mindenik fél, hallgassanak el az érdekek. Azok nem fognak elhallgatni, Ennek ellentmond a természet és lélektan. És az elhallgatás nem megnyugvás. Pedig megnyugvást kellene előidézni.

E szempont vezérlett jelen válaszom megirásánál, melynek terjedelmét mentse ki az, hogy megválasztatásom ünnepélyes alkalmából sokféle tárgyról véltem tanácsosnak szólani.

És most nincs egyéb hátra, minthogy megujitva hálás köszönetemet az iránt tanusitott jó indulatu kegyért s bizalomért tisztelettel kijelentsem — a mit ezennel ki is jelentem, hogy képviselővé választásomat el nem fogadom.

Tisztelt elnök urnak
alázatos szolgája
Kossuth Lajos.

— **A porta** e hó 11-én határozottan elvetette a gárantia pontokat, daczára annak, hogy az angol és porosz meghatalmazottak a portát engedékenységre akarták birni.

— **A MAGYAR FŐVÁROSBÓL. Sarapoff** Szergéje orosz iró Tóth Kálmán „Nők az alkotmányban“ czimü jeles vigjátékát orosz nyelvre fordité. **Egy Weber Anna** nevü mosónő méreg által vetett véget életének. **A Budapesti** szemle jan-februári füzete a szokásos kitünő tartalommal jelent meg.

Felelet

Leveleki Molnár Ágoston urnak a „Debreczen“ helyi lap 8-ik számában megjelent viszon válaszára, illetőleg fölhivására.

A fent tisztelve nevezett egyén a mult évi „Debreczen“ 207-ik számában válaszomra viszon választ irt: 80 nap mulva: megolvastam azt. Mire vonatkozólag kérdhetném ugyan „Quis te constituit praeceptorem meum. Azonban erre némileg megfelelvén azon körülmény, miszerint Tek. Molnár és Libera Gizella, mint alapitók, egy egy százfortal járultak az intézet pénztára gyarapitásához 1871-ik év folyamán: tehát méltányosság szempontjából véve a dolgot még egyszer és utóljára valamivel hamarább, mint a viszonválaszt iró ugyanazon lap hasábjain adom tudtára a t. urnak a következőket.

A mi az általam közlött jegyzőkönyvre tett észrevételeit illeti: azokra semmi mondani valóm nincs, azt többé megváltoztani szükség nem levén, de nem is lehetvén. A mi az ügy jogi oldalát illeti majd felel arra nézve, ki egyedül illetékes a valóban buzgó s páratlan hüségü jogi képviselő. — Én tehát csak a laptölteléknek*) elég hosszu irat utósó nehány pontjára az egyenesen hozzám intézett 4 kérdésére szoritkozom s az olvasó közönség engedelmével az 1-re „A nyugdij intézet kezdésével egy idejüleg miért nem léptetett életbe a szabályszerü kormányzat.“

Felelet azon igen természetes okná fogva, mert a t. ur kezei között levő alapszabály értelmében 1871. márcz. 30 neveztetett ki alulirt, az intendatura által, mint nem szinházi tag, választmányi egyik tagnak Beresényi Béla színész pedig, mint szinházi tag. — S más nap 1871. márcz. 31. alakult meg a kormányzó választmány eképen: Varga Lajos elnök, Beresényi jegyző, Bay Bertalan, Szepessy Gusztáv választott nem szinházi, Dósa, Folténvi, Vizváry szinházi tagok, Dr. Kola János jogi képviselő, Vecsey Viktor pénztárnok. Hogy előbb nem vehettük a kormányrudat kezünkbe, azt hiszem ezikk iró ur maga is be látandja.

2-ra. Az intézetnek a debreczeni takarékpénztárban mennyi összeg tőke pénze kezeltetik. — Mennyi azon összeg, mely alapszabály ellenesen adatott ki kölesön, kinek rendeletére s kinek adattak ki?

Felelet. A 11.155-ik számu takarékpénztári könyvön f. év. jan. 1. van 1347 ft. 16 kr. 1874-ik évben. 18⅞ előlegül a nagyváradi nagyvesztség fedezésére közgyülési határozat s a tagok belenyugvása mellett: 15.579 ft. 66 kr. 1876-ik évben a váltó adósság fedezésére kamatul jan. apr. és nov. hóban kivétetett: 1170 frt. 57 kr.
16.750 frt. 23 kr.
ezen összeg a jegyzőkönyvben is érintett jótállás a ns város szinházi pénztára által törvényes kamataival biztositattik. — Azon ns város jótállásával fedeztetvén, mely az intendatura idejében szerzett 54000 frtot tevő beruházást:

Diszitményekben, ruha, könyvtárban s hangszertárban leltár mellett az 1875-ik évben át vette.

3-szor. A pénztárnok, micsoda incidensből mentetett föl a további felelősségtől?

Felelet. Mert daczára annak, hogy 100 frt évi tiszteletdijat csupán egyszer vette ki s azt is alapitványképen az intézetnek visszaajándékozta, velem s a választmányi tagokkal egyben csupán tiszteletből semmi anyagi jutalmat nem várva az ügy magasztos szentségétől áthatva buzgón, lelkiismeretesen (ezt tessék megérteni a választmányt oknélkül gunyolónak) működött és működik.

4-re. Az alapszabályok módositása minő dologi változások mián lett szükséges?

Felelet. Risum teneátis! Kezei között a kérdést tevőnek a régi alapszabály, s mégis föl veti e tételt!! hát nem birta onnét kiolvasni miszerint azok a debreczeni állandó szinház nyugdijintézete számára készültek. Az pedig az 1875-ik tavaszán az intendatura megszüntével ez idő szerint nem létezik, kellett hát gondoskodni azon részvényes tagokról, kik 1866/7. óta 2 perczenttel az intézet gyarapitásához járának, hogy további részvétük nyomán nyugdij képességüket el ne veszitsék. — Nagy kár hogy az alapszabályok még mnst sinesenek ujból alkotva. — Az ön által gunyolt választmány s közgyülés mindent megtett e tekintetben 1875-ben rögtön elkészité „azt a n. városi hatóság, mint szinház tulajdonos változtatott rajta vissza jön hozzánk megint be adtuk, el valahára föl ment a m. k. belügyminisztériumhoz a mi is a tanács szövegezése szerint némely pontokban, onnan a mult év nyarán ismét vissza jön észrevételekkel ujra át kellett dolgozni mult hó közepén a ns. városi tanácsnak ujra beadatott. Hol és mikép futja vándor pályáját ez alapszabály avval önnek t. ezikk iró én nem szolgálhatok; de azt irhatom s ezt vegye szives tudomásul, hogy a kormányom alatti választmány tisztét hiven lelkiismeretesen teljesitette; az intézet pénzügyeit zavarba nem hozta; következőleg nem lesz az uj választmánynak tisztáznia s helyre hozni valója!!

Isten velünk! Debreczen 1877 jan. 12.
Varga Lajos
szinházi nyugdij intézet elnöke.

*) Hogyan?! Hát laptöltelóknek bélyegzi azt egy „szabadelvü“ ember, ha valaki bizonyos közvagyon mikénti kezelése által érdeklődésének, a nyilvánosság terén kiván kifejezést adni? Takaros ember megszokja ragadni az alkalmat, hogy a más pénze körül való tiszta és kifogásolhatlan eljárását kellő világitásba helyezze a nyilvánosság előtt. Felelős az ember tiszteletes uram, csekély véleményünk szerint, egy batkáról is, mely nem sajátja, csak rábizatott, s a ki a feleletre felhivásért gyarló nehezteléssel viseltetik, az önszemélyét legalább is tulbecsüli, és az önkénykedésre való hajlamát saját kezével irja alá. Szerkesztő.

— **VIDÉKI HIREK. A pakráczi** posta expeditor tetemes összeg pénzzel megszökött. **Csik-Somlyón** a fényűzés meggátlására nőegylet alakult. **A Kassai** püspöki székre Dobó szegedi plébánus kinevezése befejeztetett ténynek tekinthető. **Szegeden** Babarczy Mihály bádogos mester vizhuzó gépet készitett, melyvel óránként 150—200 akó vizet lehet kihuzni.

UJDONSÁGOK.

* **Városi bizottsági közgyülés.** (Folytatás.) 6. Karap Mór tanácsnok jelentése a városi kisdedóvó mult évi müködéséről. — 7. Ugyanannak mult évi jelentése a városi rajziskoláról. A 6-ik és 7-ik pont tudomásul vétetik. — 8. Szabó Bálint árvaszéki elnök évnegyedes jelentése. Tudomásul vétetik. — 9. Tanácsi előterjesztés a lóátirási bizottság elnökének s tagjainak megválasztása iránt. A városi tanács véleménye elfogadtatik. — 10. Ugyanaz az uj járási bizottság alakitása iránt. Az uj járási bizottság tagjai, a tanács javaslata szerint megválasztattak s ez közöltetni fog Hajdumegye közönségével. — 11. Az igazoló választmány jelentése. A legtöbb adót fizető polgárok névsora a folyó évre felolvastatván, tudomásul vétetett. — 12. A hiányzó választott közgyülési tagok választása iránti rendelkezés. Az uj választás márcz. 1-ére tüzetett ki. — 13. A róm. kath. iskolaszék értesitése az állandó népnevelési bizottságba beválasztott tagról. Megválasztatott Szakó Rezső ur; a ref. egyház részéről Szabó Bálint ur; az izr. congr. és orthodox hitközségek részéről Steinfeld Antal ur választatott meg. — 14. A r. kath. egyházközség levele az árvaintézeti 2177. sorszámu ház után járó bellegelő illetmény kiadatása iránt. E tárgynál hosszasb vita fejlődött ki, melyben részt vettek Mészáros József ur, Beszterczey Károly ur, Nemes Gábor ur, kik ellenkezőleg a tanács véleményével a 17 hold földnek kiadását kivánták, ezt ohajtotta a közgyülésnek legnagyobb része. A vitatkozásnak eredménye utóvégre is az lőn, hogy a 17 hold föld a r. catk. árvaintézetnek jogfentartással kiadatni határoztatott. A tárgyak közzül felemlitjük még, hogy Steiner Sámuelné aszszonyságnak a városi nagy kölesön körül tett fáradozásai jutalmául, s költségeinek fedezéseül a közgyülés két ezer frtot szavazott meg.

* **Személyj hir.** Kozma Sándor kir. főállam ügyész ur nehány nap óta városunkban időzik.

* **Városunk** azon polgárai, és iparosai számára, kik a szegedi országos kiállitáson kiállitott tárgyaik után jutalomban részesültek, tegnap délelőtt, a helybeli iparkamara helyiségében osztattak ki az érdemérmek, emlék érmek és érdem oklevelek. 21-en nyertek érdemoklevelet, ezek között 18-an érdemérmet is; 3-an pedig emlékérmet nyertek.

* **Halálozás.** Fájó szivvel hozzuk tudomására a t.olvasó köségnek ama megrendítő gyászos hirt, miszerint dr Fekete Lajos kisujszállási tiszti főorvos, lapunknak egyik kitünő tollu munkatársa 43 éves korában egész váratlanul meghalt. A társadalom, a tudományos világ nagyon sokat, veszitett e képzett férfiu halála által, kinek munkás életpályájáról lapunk legközelebbi számában bővebb értesitést hozunk. Most csak azt emlitjük fel, hogy a jeles férfiu földimaradványai, tegnap tették az örök nyugalom helyére! kedves nején kivül három kiskoru árva siratja őt. Nugodjanak békével drága hantjai!

* **A debreczeni** gazdasági akadémia hallgatói e hó 24-én a szinházban zártkörü tánczestélyt tartanak. Egyszersmind felemlitjük, hogy azok, kik meghivót nem kaptak, de arra igényt tartanak, forduljanak evégett péterfia 972 sz.házban levő bálbizotsági irodába.

* **A debreczeni kir. törvényszék** 1876. évi beadványi ugyforgalma. 1875-ik évről elintézetlenül maradt polgári, váltó, kereskedelmi, telekkönyvi, fenyitő, jövedéki, sajtóügyi, fegyelmi és elnöki beadvány 891. Ae 1876-ik év folyamán érkezett 43416. Lett összesen 44307. Ebből elintéztetett 43625. Elintézésre vár 682. — Ezen beadványi ügyforgalom a knlönböző osztályok között következőkép oszlik meg: I. Polgári osztály: 1875. évről maradt 463. 1776. évben érkezett 21541. 1876. évben elintéztetett 21712. Elintézetlenül maradt 292. — II. Telekkönyvi osztály: 1875. évről maradt 300. 1876. évben érkezett 10337. 1876. évben elintéztetett 10583. Elintézetlenül maradt 55. — III. Fenyitő s jövedéki osztály: 1875 évről maradt 122, 1876. évben érkezett 10013. 1876. évben elintéztetett 9825. Elintézetlenül maradt 310. — A fegyelmi osztályhoz érkezett 10 beadvány, mind elintéztetett. Az elnökséghez érkezett 1515 badvány közül elintézétlenül 25 maradt.

* **Hegyesy Márton** barátunkat, a bárándi kerület országgyülési képviselőjét ismét érzékeny csapás érte, kedves neje, az angyal szellid nő után megy az egyetlen kis gyermek, a két rokon lélek szerelmi záloga. A fél-árva gyermek, a féléves Károly, ki pár hét óta küzdött a halalmas halál ellen — tegnap délután 5 órakor elhunyt. Kérdezheti az apai szeretet: miért e csapás én istenem!? Mi nem vagyunk képesek mást felelni e borzasztó „miért“-re, minthogy az isten igy akarta. Az odaadó hit vigasztalja meg azokat, kiknek szivén ama kis gyermek halála sajgó sebet ütött.

* **A Debreczeni kereskedő ifjak** folyó hó 27-ikén tartandó **tánez estélyükre** a meghivók szétt küldettek. Tiszteletel felkéretnek mind azon t.családok kik ere igényt tartanak, ha netalán a meghivót megnem kapnák vagy tévedésből megnem hivattak sziveskedjenek czegléd utczán Molnár Lukáts ur divat és rövid áru üzletében jelenkezni. A rendezőség.

* **A kömives** ifjuság által 1877. évi február 3-ikán 4 ikén a Jonász vendéglőjében, szeresényiutczán táneczvigalom tartatik, melyre a meghivók már szétküldettek.

* **A debreczeni** „iparegyesületi takarék- és hitelintézet“ pénzforgalmi kimutatása 1876. jan. 1-től deczember 31-ig. Bevétel: 1876. január 1-én készpénz maradvány 4726.85, váltóból 533.654.68, előlegből 24.141.50, kamatokból 22.352.81, betétekből 213.056.68, váltók viszleszámitolásából 128.971.60, különbözőktől 27.441.31, szelvény eladásból 1082.68, érczpénz eladásból 2449.07, értékpapir eladásból 43.693.46, nyomtatvány eladásból 35.38, szenvedő előleg vitelből 15.700.— üzleti költség megtéritésből 117.29, perköltség megtéritésből 43.05, adó megtéritésből 171.64, osztalékból 380.65, kezelés dijakból 963.75, részvény átirási dijból 203.—, kötvénykölesönből 4510.—, házvételből visszafizetés 10.492.16, házjövedelem 270.—, összesen 1034.457.56; Kiadás: Tiszti és szolgafizetés 4960.—, váltóra 577.406.31, előlegre 23.143.—, kamatokra 2833.82, betétek visszafizetésére 175.034.17, viszleszámitolt váltókra 100.84.—, különbözőknek 35.504.—, szelvény-vásárlásra 1032.91, érczpénz-vásárlásra 2703.45, értékpapir-vásárlásra 49.510.47, lakbérbe 800.—, szenvedő előleg visszafizetésére 8000.—, üzleti költségre 1284.21, perköltség előlegre 625.—, adóba 664.43, 1875-ik osztalékba 6956.—, tiszteletdijakra 800.—, napibiztosi dijakra 1166.—, jótékony-adakozásra 95.—, házvételre 28.465.55, házköltségre 23.64, osztalékra 5184, pénzmaradvány 1877. jan. 1. 14.529.96. — Összesen 1.034.357 ft 59 kr.

Legujabb.

— Pera, jan. 12. (d. u. 1 óra 40 perczkor; érk. 7 óra 30 perczkor.) Ma napkeltekor érkeztünk a márványtengerre, hol gőzösök jöttek elénk, melyeken zenekarok játszottak; zsufolásig tömve polgári és katonai hatóságok testületeivel, s tudósok, ulemák és szoftákkal, kik együttvéve nagyszerü látványt nyujtottak színes öltönyeikkel, melyek közt a turbánok zöld szine volt uralkodó. A gőzösök közönsége, miután közelünkbe ért, e kiáltással fogadott:, Éljen jasazin madsarlar!“ A Bosporusra érkezve, ujabb gőzösök csatlakoztak hozzánk. — födélzetükön török küldöttségekkel, — a kormányt képviselő ezredsekkel, Száva pasa oktatásügyi inspectorral, gróf Széchenyivel, Szkender beyel, ki Abdul Kérimet képviselte, és a kalaózzal. Száva pasa beszédet tartott hozzánk a magyar ifjuság küldöttségéhez, mit ennek részéről Lukács, Szücs, Szemere és Koós viszonoztak. A tartott beszédeket Szilágyi forditotta át. Száva pasa beszédének ez volt az alapeszméje: „Az ó világ minden elavult eszméivel és a szabadságot nyügöző hagyományaival együtt elpusztult, s romjaiból immár a szabad és emberiség-boldogitó elvek világa kelt ki az önök elveinek világa.“ Ezután mink, a magyar ifjuság küldöttei, átszálltunk egyik török gőzösre, hol ismét beszédeket váltottunk. Erre az egész hajóraj körutat tett a Bosporuson, mialatt a lehető legkellemesebb tavaszi időjárás uralkodott. Midőn a szultán palotája elé érkeztünk, a hajók megálltak egy perczre, s a szultán üdvözölt minket ablakából. Sztambulban partra szálva, a rajongásig lelkesült, beláthatlan néptömeg által fogadtattunk, szünni nem akaró üdvrivalgás mellett. A partról diszkocsik vittek Perából a Galatában lévő szerályba, mely most katonai tanintézet. Itt leirhatlan megható jelenet következett. Az intézet növendékei nem voltak képesek rokonszenvök és örömük indulatait fékezni. Összeölelkeztek velünk és sirtak velünk együtt. Beszédek váltattak francia és török nyelven, mire ismét megható jelenet következett. Azután fölékesitett terembe vezettettünk, hol mint a török nemzet vendégei láttattunk el. Ilyen ünnepélyes fogadtatás, mint mondják, még nem történt Konstántinápolyban. Az egész város örömriadásban van; a nép minden osztálya rang-, politikai és vallásülömbség nélkül osztozik a rokonszenv nyilvánitasaiban. Délután Klapkánál tisztelegtünk. Holnap a diszkard átnyujtása történik Abdul Kerimnek; azután pedig a hadügyministerium által rendezendő diszlakoma következik.

Felelős szerkesztő:
TISZAI DÁNIEL.

HIRDETESEK.

A valódi Wilhelm-féle
Vértisztitó thea,
(köszvény és rheuma ellen)
mint
TÉLI KURA
egyedül biztos gyógymód a vértisztitásra.

A cs. kir. udvar engedelmével. Bécs, 1818. márcz. 26.	Biztositva hamisitás ellen védjegyek által 1870. máj. 12.	Ő felsége legmagasabb rendeletével biztositva 1858. dec. 7.

E thea tisztitja az organizmust; áthatja az egész testet, folytonos használat által eltávolitja a betegségek megfészkelt anyagát, és biztos eredménynyel bir.

Teljes sikerrel használható köszvény, rheumatizmus, idült makacs bajokban, kiujult sebek, bőr és bujakór ellen, kiütések, pattanásoknál.

Különös jótékony hatá- van máj és vese bajoknál, aranyeres bántalm. k sárgaság, idegbajban, tagelesésnél; ideg-izom bajban, gyomorgöres, dugulás és nemzőrészek mindenféle bajaiban.

Idült bajokat, skrofulát, d. natokat gyorsan és alaposan eloszlat folytonos használat mellett, miután jótékony feloldó és vizelethajtó erővel bir.

Ezen batást számos bizonyitvány, elösmerő és dicsérő levél igazolja, melyeket kivánatra ingyen megküldünk.

Mutatványul álljon itt pár levél:

Wilhelm Ferencz gyógyszerész urnak
Neunkirchenben.

Iglau, (Csehország) 1875. nov. 12.

Én sem mulaszthatom el, önnek szivemből jövő köszönetemet kinyilvánitani. Nehány év óta oly erős köszvényben szenvedek, hogy járni csak a legnagyobb fájdalommal tudtam. Minden megkisért eszköz siker nélküli volt. Ekkor figyelmeztettem önnek antiarthritikus antirheumatikus vértisztitó theájára, s már 5 doboz használata után félelmes kinomtól megszabadultam, miért is önnek köszönetemet fejezem ki. Egyszersmind becses theáját mindenütt a legjobban ajánlom. Tisztelettel

Dunkel Anna,
Fabriks-Nachstehersgasse.

Wilhelm Ferencz gyógyszerész urnak
Neunkirchenben.

Baden (Bécs mellett) 1875. nov. 13.

Igen kérem önt, hogy Wilhelm-féle hires antiarthritikus, antirheumatikus vértisztitó theájából egy dobozt küldjön, mivel én azl már legnagyobb megelégedésemmel használtam. — Az 1 frt összeget ide mellékelem. Tisztelettel

Grillmayer Engelbert,
vizuteza 151 sz.

Óvást teszünk mindennemü hamisitás és csalás ellen.

A valódi Wilhelm-féle antiarthritikus, antirheumatikus vértisztitó thea csak az első nemzetközi Wilhelm-féle gyárban Neunkirchen-ben Bécs mellett, vagy a hirdetésemben jelzett helyen kapható.

Egy csomag 8 adagra osztva, orvosi utasitás szerint, használati utasitással 1 frt, a csomagolás és bélyegért még külön 10 kr.

A t. közönség kényelme végett a valódi **Wilhelm-féla artiarthritikus antirheumatikus vértisztitó thea** kapható helyben; Debreczenben: Dr. Rothschnek Emil gyógyszerész urnál; Földesen: Kränzl Ferencz gyógyszerész urnál. I. 481 3—6

Kiadó
uj boltok
a kistemplom melletti diszes bazár épületben. Értesitést ad Balog Imre, lakik Széchényi utczán 1812 sz. a. 10. 4—7

ZENÈLŐ MÜVEK,
melyek 4 — egész 200 zene darabokat játszanak; expressióval vagy a nélkül,
Mandolinok, dobok, harangok, Aeolhangok, hárfák, stb.
zenélő dobozok,
melyek 2—16 darabokat játszanak; továbbá apró kellékek, szivar állványok, svájczi házacskák, albumok, irószerek, keztyütartók, levélnyomók, virátgartók, szivar és dohány dobozok, dolgozó asztalkák, üvegek, sörös poharak, portmonék, székek stb. mindezek zenedarabokkal. A legujabbakat ajánlja
I. H. Heller, Bernben.
Árjegyzéket bérmentve küldök. Csak az kap Heller féle müveket, ki egyenesen innen rendel.
431. 3—3.

Az alanti köszönet nyilvánitások legjobb anubizonyságai a
WILHELM-FÉLE
HAVASI NÖVÉNY-SZÖRP
kitünő hatásának.

Wilhelm Ferencz gyógyszerész urnak, Neunkirchenben.

Kősztevald, 1876. april. 23.

Felkérem önt, az általa feltalált kitünő Wilhelm-féle havasi növény szörpből 2 üveggel postai utánvéttel küldeni. Tisztelettel:

Franz Jozef Fiedler.

WilhelmFerecz gyógyszerész urnak Neunkirchenben.

Alsó-Lanzendorf, 1876. febr. 8.

Felkérem önt, hogy az általa feltalált hires Wilhelm-féle havasi növényszörből, két üveggel utánvétel mellett küldeni sziveskedjék. Tiszttel:

Mappes Károly.

Azon t. vevők, kik a valódi, általam 1856 óta készitett **Wilhelm-féle havasi növényszörp** megszerzését óhajtják, figyelmeztetnek, azt határozottan a Wilhelm-féle havasi fü-Allop czim alatt kérni.

Csak akkor az én gyártmányom, ha minden üveg ezen pecsettel van ellátva.

E védjel hamisitoia megszabott büntetés alá esnek.

Használati utasitás minden üveghez adatik.

Egy lepecsételt eredeti üveg ára 1 frt 25 kr. — és kapható frisminőségben egyedüli készitőjénél e czim alatt:

Fr. Wilhelm, Apotheker in Neunkirchen, Niederösterreich

A csomaglásért 20 kr. számittatik.

A Wilhelm-féle havasi növény-szörp kapható még bizományosaimnál, csakis:

Dr. Rottschnek Emil gyógyszerész urnál
Debreczenben.

Nyiry György gyógyszerész urnál
N.-Váradon
440 VI

12 hó alatt
5—6 frt havi részletfizetéssel, a t. közönségnek azon kedvező alkalom nyujtatik, hogy könnyü és kényelmes módon birtokába juthat a legelegansabb és előnyösebb
CSALÁDI VARRÓGÉPNEK.
Bizományosa minden rendszerü varrógépeknek, öt évi jótállásra.

Vidékről megrendelések és tudósitások azonnal eszközöltetnek.

Kitünő zongorák és pianinó

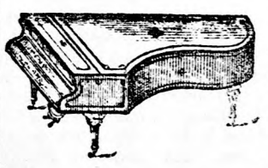

bécsi és külföldi leghiresebb gyárakból részletfizetés mellett is, — valamint kölesön zongorák a legjutányosabb áron, és elismert legnagyobb választékban kaphatók.

Átjátszott zongorák becserélés vagy javitás végett elfogadtatnak.

Mentze A. H.
varrógép és zongora első raktára, Debreczen, 449 9—12 Széchenyi-uteza 1813.

Kiadó tulajdonos: **a debreczeni függetlenségi párt.**

Debreczen, 1877. Nyomatott Tiszai Dániel könyvnyomdájában.